

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Marian Banaś

LLO.410.023.01.2022

Pan
Andrzej Szweda - Lewandowski
Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska
Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią Uchwały Nr 10/2023 Kolegium Najwyższej Izby Kontroli
z dnia 22 marca 2023 r.

P/22/071 – Działania zapobiegawcze i naprawcze podejmowane w związku z wystąpieniem szkód
w środowisku.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie ul. Wawelska 52/54 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Szweda – Lewandowski, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska ¹ , od 15 listopada 2018 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: Krzysztof Lissowski, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, od 1 września 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja zadań dotyczących zapobiegania powstawaniu szkód w środowisku i naprawy szkód w środowisku
Okres objęty kontrolą	2018-2022 (do dnia zakończenia kontroli), z dopuszczeniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały one związek z kontrolowaną działalnością.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Marcin Kuzan, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/137/2022 z 29 sierpnia 2022 r.

(akta kontroli str.1, 1523)

¹ Dalej także: Generalny Dyrektor

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Wykonując zadania organu wyższego stopnia w stosunku do regionalnych dyrektorów ochrony środowiska⁴, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przeprowadził w okresie objętym kontrolą łącznie 187 postępowań w wyniku odwołań od decyzji i zażaleń na postanowienia RDOŚ w sprawach dotyczących szkód w środowisku. Badanie terminowości 40 postępowań wykazało, że w 35 przypadkach (87,5%) Generalny Dyrektor nie dotrzymał miesięcznego terminu przewidzianego w art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁵. Czas trwania tych postępowań wynosił od 50 dni do 1074 dni (mediana tego czasu wyniosła 328 dni). Generalny Dyrektor nie dochował także, określonego w art. 37 § 5 Kpa, terminu rozpatrzenia dwóch ponagleń na beczynność lub przewlekłe działanie RDOŚ (z pięciu poddanych analizie). Opieszałość w działaniu Generalnego Dyrektora skutkowałą złożeniem w latach 2020-2022 trzech ponagleń na niezadowolnienie przez Generalnego Dyrektora w terminie odwołań od decyzji RDOŚ. W tych sprawach od złożenia do GDOŚ odwołania do wpływu ponaglenia upływało 5, 8 i 10 miesięcy. We wszystkich przypadkach Generalny Dyrektor uznał ponaglenia za zasadne i sprawy rozstrzygnął niezwłocznie. Nie zarządził jednak wyjaśnienia przyczyn i ustalenia osób winnych beczynności, do czego był zobowiązany postanowieniem z art. 37 § 8 Kpa.

Wypełniając dyspozycję art. 26a ust. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie⁶, Generalny Dyrektor prowadził przy użyciu systemu teleinformatycznego Rejestr bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku⁷. Zapewnił gromadzenie w nim danych wskazanych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie rejestru szkód w środowisku⁸. Zapewnił także organom ochrony środowiska i organom Inspekcji Ochrony Środowiska bezpośredni dostęp do tych danych. W ramach nadzoru nad prawidłowością prowadzenia Rejestru szkód, w GDOŚ doraźnie dokonywano weryfikacji wpisów wprowadzanych przez regionalnych dyrektorów, a także kierowano do RDOŚ pisma o uzupełnienia i bieżące wprowadzanie danych. Generalny Dyrektor dopiero w grudniu 2022 r. przeprowadził kontrolę w dwóch regionalnych dyrekcjach w zakresie poprawności danych do Rejestru szkód. Tymczasem kontrola NIK prowadzona jednocześnie w regionalnych dyrekcjach ochrony środowiska wykazała braki we wpisach i nierzetelne informacje w Rejestrze szkód. Nie przeprowadzając kontroli podległych regionalnych dyrektorów w zakresie prawidłowości realizacji przez nich zadań wynikających z ustawy szkodowej Generalny Dyrektor uchybił standardowi kontroli zarządczej sformułowanemu w pkt II.B.6 Komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁹.

Generalny Dyrektor nie dotrzymał terminu przekazania ministrowi właściwemu do spraw klimatu oraz ministrowi właściwemu do spraw środowiska zbiorczej informacji na temat zawartości rejestru szkód za 2018 r., czym naruszył postanowienia art. 26a ust. 6 ustawy szkodowej.

W związku ze zgłaszanymi przez RDOŚ brakami środków finansowych na realizację zadań, polegających na niezwłocznym podejmowaniu działań zapobiegawczych

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej także RDOŚ lub regionalni dyrektorzy.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 ze zm. Dalej: Kpa.

⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 2187. Dalej: ustawa szkodowa.

⁷ Dalej: Rejestr szkód.

⁸ Dz. U. poz. 1398. Dalej: rozporządzenie w sprawie rejestru szkód.

⁹ Dz. Urz. MF z 2009 r. Nr 15, poz. 84.

i naprawczych w sytuacji zagrożenia dla zdrowia ludzi lub możliwości zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku, Generalny Dyrektor w okresie objętym kontrolą występował do Ministra Środowiska z postulatami wprowadzenia zmian w ofercie finansowania zadań regionalnych dyrektorów ochrony środowiska w zakresie szkód w środowisku oraz do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o zabezpieczenie środków na wykonanie ekspertyz lub koreferatów na potrzeby prowadzonych przez RDOŚ postępowań administracyjnych oraz zadań wykonywanych bezpośrednio przez te organy w zakresie naprawy szkód w środowisku. Powyższe organy nie rozwiązały jednak dotychczas problemu finansowania zadań szkodowych, szczególnie interwencyjnych. Generalny Dyrektor podejmował też działania w celu rozwiązania zagadnień dotyczących braku uprawnień kontrolnych lub możliwości zlecenia przez RDOŚ kontroli innym podmiotom oraz braku możliwości zlecenia badań laboratoryjnych oddziałom Centralnego Laboratorium Badawczego Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. W tym celu współpracował z Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska oraz przedstawiał te zagadnienia na posiedzeniach Grupy Roboczej do spraw Szkód w Środowisku, jednakże działania te także nie przyniosły do tej pory zamierzonych efektów.

Wypełniając obowiązek wynikający z art. 26b ustawy szkodowej Generalny Dyrektor powiadomił właściwe organy Niemiec o wystąpieniu bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku w gatunkach chronionych oraz w wodzie, w wyniku zanieczyszczenia wód rzeki Odry.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Realizacja zadań dotyczących zapobiegania powstawaniu szkód w środowisku i naprawy szkód w środowisku

Opis stanu faktycznego

1. Organizacja wewnętrzna

1.1. Do zakresu działania Departamentu Orzecznictwa Administracyjnego GDOŚ należało m.in. prowadzenie postępowań administracyjnych w II instancji, w tym z wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy dotyczących szkód w środowisku na podstawie ustawy szkodowej oraz udział w postępowaniach przed Naczelnym Sądem Administracyjnym¹⁰ oraz wojewódzkimi sądami administracyjnymi w sprawach dotyczących zakresu działania Departamentu.

W strukturze Departamentu wyodrębniono Wydział do spraw Szkód w Środowisku i Ochrony Przyrody¹¹, który realizował zadania m.in. w zakresie:

- zapobiegania i naprawy szkód w środowisku wynikające z dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu¹²;
- rozpatrywania środków zaskarżenia przysługujących w sprawach rozstrzyganych na podstawie ustawy szkodowej;
- prowadzenia rejestru bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku.

W Wydziale do spraw Szkód zatrudniono (na dzień 6 września 2022 r.) dziewięć osób¹³. Każdy z pracowników w okresie objętym kontrolą odbył co najmniej jedno

¹⁰ Dalej także: NSA.

¹¹ Dalej także: Wydział do spraw Szkód

¹² Dz. U. UE L 143 z 30.4.2004 r., s. 56 ze zm. Dalej: Dyrektywa 2004/35/WE.

¹³ Jedna z tych osób - długotrwała nieobecność usprawiedliwiona.

Alan Kur

szkolenie z zakresu postępowania administracyjnego¹⁴, a dodatkowo trzy zatrudnione osoby, w tym naczelnik, uczestniczyły w szkoleniach z zakresu szkód w środowisku. Szkolenia te dotyczyły analizy emisji i rozprzestrzeniania się hałasu oraz elementów jakości lub ilości służących do klasyfikacji potencjału ekologicznego, stanu ekologicznego, chemicznego i ilościowego jednolitych części wód śródlądowych, o których mowa w przepisach prawa wodnego i ich zmiany jako kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku w wodach.

(akta kontroli str. 10-140)

1.2. Zgodnie z Zarządzeniem Nr 5 Dyrektora Generalnego Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z dnia 9 października 2020 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Pracy Zdalnej w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, pracownik był zobowiązany do świadczenia pracy zdalnej po wystawieniu przez pracodawcę polecenia dotyczącego wykonywania pracy zdalnej, jeśli wykonywanie pracy na danym stanowisku umożliwiało pracę w innym miejscu niż miejsce stałego jej wykonywania, było zgodne z organizacją pracy w GDOŚ, a osoba skierowana do pracy zdalnej posiadała umiejętności i możliwości techniczne oraz lokalowe do świadczenia takiej pracy oraz jeśli było to niezbędne do przeciwdziałania i zapobiegania rozprzestrzenianiu się COVID-19. Kierujący komórką organizacyjną lub bezpośredni przełożony pracownika był zobowiązany do przekazywania zadań do wykonania, udzielania informacji merytorycznych oraz organizowania procesu pracy zdalnej. Pracodawca miał prawo kontrolować wykonywanie pracy zdalnej i żądać od pracownika informacji o wynikach jego pracy.

(akta kontroli str.34-50)

2. Prowadzenie Rejestru bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku

Zgodnie z art. 26a ustawy szkodowej Rejestr szkód Generalny Dyrektor prowadził przy użyciu systemu teleinformatycznego. Rejestr posiadał funkcjonalności umożliwiające gromadzenie w nim danych/informacji wskazanych w rozporządzeniu w sprawie rejestru szkód.

Według stanu na dzień 6 września 2022 r.¹⁵ Rejestr szkód zawierał 258 wypełnionych pozycji, obejmujących informacje o zgłoszonych bezpośrednich zagrożeniach szkodą w środowisku oraz szkodach w środowisku. Z wpisów do Rejestru nie wynikało, które z nich dotyczyły szkody w środowisku, a które bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku. Rejestr zawierał także 551 pustych pozycji.

Generalny Dyrektor wyjaśnił, że w momencie otrzymania zgłoszenia, o którym mowa w art. 11 ust. 1 i art. 24 ust. 1 ustawy szkodowej i wszczęcia postępowania, organ często nie jest w stanie określić, czy ma do czynienia z bezpośrednim zagrożeniem szkodą czy szkodą w środowisku, a art. 25 ustawy szkodowej, obowiązuje ten organ do wprowadzenia niezwłocznie danych ze zgłoszenia do rejestru. Wskazał, że rozporządzenie w sprawie rejestru szkód nie zobowiązuje do gromadzenia informacji z podziałem na bezpośrednie zagrożenie szkodą i szkodę w środowisku. Takie dane znajdują się zazwyczaj w opisie zdarzenia. Odnośnie do pustych pozycji w Rejestrze szkód Generalny Dyrektor wyjaśnił, że zgodnie z § 3 rozporządzenia w sprawie rejestru szkód, nie gromadzi się w nim informacji z postępowań, jeżeli decyzją

¹⁴ M.in.: szkolenie dla pracowników GDOŚ w zakresie reprezentacji Organu na rozprawach WSA i NSA; Stosowanie KPA w procesie wydawania rozstrzygnięć przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, w tym w postępowaniach w sprawie ocen oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko; Postępowania odwoławcze w postępowaniu administracyjnym w świetle znowelizowanego Kodeksu postępowania administracyjnego; Legislacja dla nieprawników; KPA – najnowsze zmiany (I i II instancja odwoławcza, postępowania dowodowe); Postępowania dowodowe w ogólnym postępowaniu administracyjnym; Postanowienie w postępowaniu administracyjnym, zasady wydawania i kontrola w ramach postępowania zażaleniowego.

¹⁵ Stan na godzinę 10:55, w zakresie numerów porządkowych Rejestru szkód od 706 do 1514.

ostateczną orzeczoną o umorzeniu albo odmówiono uzgodnienia warunków przeprowadzenia działań naprawczych. W takich sytuacjach dokonuje się usunięcia z Rejestru takich wpisów.

(akta kontroli str. 141-149, 1344-1345)

Rzetelność wpisów do Rejestru szkód dokonywanych przez Generalnego Dyrektora oceniono na podstawie analizy 20 postępowań w sprawie odwołań od decyzji RDOŚ złożonych do Generalnego Dyrektora. Pięć z tych postępowań zakończono, dwie sprawy były na etapie postępowania sądowego, a 13 było w toku. Informacje o statusie postępowań wpisane do Rejestru szkód były zgodne ze stanem faktycznym.

Wybrani pracownicy wszystkich regionalnych dyrekcji ochrony środowiska mieli przyznane uprawnienia do korzystania z Rejestru szkód z możliwością edycji. Wprowadzali oni informacje do Rejestru na poszczególnych etapach postępowań administracyjnych i sądowno-administracyjnych. Regionalni dyrektorzy ochrony środowiska zobowiązani byli także do uzupełniania informacji w Rejestrze szkód. W GDOŚ pracownicy Wydziału do spraw Szkód dokonywali weryfikacji wpisów wprowadzanych przez regionalnych dyrektorów, głównie podczas wykorzystywania informacji zawartych w Rejestrze szkód do udzielania odpowiedzi na wnioski o udostępnienie informacji o środowisku. W sytuacji stwierdzonych braków we wpisach do Rejestru, Generalny Dyrektor występował do regionalnych dyrektorów ochrony środowiska o uzupełnienie braków i wzywał do rzetelnego prowadzenia Rejestru. W okresie objętym kontrolą przekazał do RDOŚ pięć takich wezwań. Ponadto w 2016 r. i 2017 r. przeprowadzono warsztaty dla pracowników RDOŚ pn. „Użytkowanie rejestru szkód w środowisku i historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi – zmiany w systemie”. Generalny Dyrektor przesłał także do RDOŚ instrukcję wprowadzania do rejestru współrzędnych geograficznych szkód. Także w sierpniu 2022 r. dla pracowników RDOŚ przeprowadzono szkolenie on-line dotyczące dokonywania wpisów do Rejestru szkód.

(akta kontroli str.141-149, 1374-1375, 1409-1416)

Art. 26a ust. 4 ustawy szkodowej wskazuje, że zmian w Rejestrze szkód może dokonać także Generalny Dyrektor, jeżeli stwierdzi niezgodność zawartych w nim danych z posiadanymi informacjami.

Generalny Dyrektor wyjaśnił m.in. że dotychczas sporadycznie dokonywał zmian wpisów w Rejestrze podczas prowadzenia postępowań odwoławczych i tylko w sytuacji, gdy zauważył jakieś braki. Taka weryfikacja dotyczyła głównie braków formalnych. Aby dokonać merytorycznej weryfikacji poprawności wpisów i ewentualnych zmian tych wpisów, Generalny Dyrektor musiałby posiadać pełną dokumentację, która była podstawą dokonania wpisów, a dokumentacja taka była w posiadaniu RDOŚ.

W toku kontroli NIK prowadzonych równolegle z niniejszą kontrolą w regionalnych dyrekcjach ochrony środowiska m.in. dwie RDOŚ¹⁶ dokonywały wpisów do Rejestru niezgodnie z postanowieniami ustawy szkodowej i rozporządzenia w sprawie rejestru szkód oraz nierzetelnie, np.:

- Do Rejestru szkód nie wpisano pięciu zgłoszeń dotyczących bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku;
- Nierzetelne wpisy dotyczyły naruszeń postanowień § 2 pkt 2, pkt 3 lit. b, pkt 4-6, pkt 10 rozporządzenia w sprawie rejestru szkód;

¹⁶ RDOŚ w Warszawie i RDOŚ w Katowicach.

- Sprawy wpisywano z opóźnieniem - sześć z 10 wpisów wprowadzono dopiero w toku kontroli z opóźnieniem od 118 do 1120 dni od uzasadnionego zgłoszenia z art. 24 lub wpływu zgłoszenia na podstawie art. 11 ustawy szkodowej;
- Aktualizacji sześciu wpisów do Rejestru dokonano z opóźnieniem od 69 do 1072 dni;
- Pięć wpisów zgłoszeń w Rejestrze nie zawierało pełnych danych określonych w art. 26 ust. 1 ustawy szkodowej.

W okresie objętym kontrolą Generalny Dyrektor nie przeprowadzał kontroli podległych RDOŚ w zakresie poprawności wprowadzania przez nich danych do Rejestru szkód.

Generalny Dyrektor wyjaśnił m.in., że zauważył potrzebę wzmożonej weryfikacji kompletności i prawidłowości wpisów w rejestrze, w związku z tym wprowadzono obowiązek uzupełniania karty przeglądowej (wewnętrzny dokument informacyjny weryfikujący sprawę pod względem formalnym) o numer w rejestrze bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku dla każdej nowo wpływającej sprawy oraz systematyczne uzupełnianie karty przeglądowej o takie dane dla spraw już procedowanych. Każdy pracownik Wydziału ds. Szkód w Środowisku i Ochrony Przyrody po otrzymaniu akt sprawy sprawdza wpis w rejestrze bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku lub rejestrze historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, w zakresie jego kompletności. Odnośnie do braku kontroli w RDOŚ w tym zakresie Generalny Dyrektor wskazał, iż w latach 2020-2021 przeprowadzenie kontroli nie było możliwe z uwagi na wprowadzenie stanu epidemii na terenie całego kraju w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Dwie kontrole w zakresie szkód w środowisku w tym rzetelności dokonywania wpisów zaplanowano na grudzień 2022 r.

(akta kontroli str. 150-229, 1372, 1376-1377)

Za pośrednictwem systemu teleinformatycznego organy ochrony środowiska oraz organy Inspekcji Ochrony Środowiska, po wcześniejszym złożeniu wniosku, uzyskiwały bezpośredni dostęp do wszystkich danych zawartych w Rejestrze szkód, bez możliwości edycji dokonywania wpisów (tzw. „dostęp urzędniczy”). Taki dostęp posiadało 369 osób¹⁷. Z pytaniem o dostępność Rejestru szkód kontroler NIK zwrócił się do siedmiu wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska. Dwóch z nich wnioskowało i uzyskało taki dostęp. Żaden z wojewodów nie wystąpił do Generalnego Dyrektora o przyznanie uprawnień do korzystania z Rejestru szkód. O dostęp do danych Rejestru wnioskowało i taki dostęp uzyskało sześciu marszałków województw.

(akta kontroli, str. 141-149, 230-259, 1520)

Zgromadzone w Rejestrze szkód dane wykorzystywane były głównie przy udzielaniu obywatelom/przedsiębiorcom informacji publicznej o środowisku. Złożone wnioski dotyczyły zapytań o wybrane nieruchomości i ich ewentualne figurowanie w Rejestrze szkód do celów inwestycyjno-budowlanych. Z analizy 10 spraw o udzielenie informacji o środowisku wynikało, że Generalny Dyrektor terminowo i rzetelnie przekazywał odpowiedzi na te wnioski.

(akta kontroli str. 451-539)

Generalny Dyrektor – zgodnie z art. 26a ust. 6 ustawy szkodowej – był obowiązany do przekazywania corocznych zbiorczych informacji na temat zawartości Rejestru szkód. Generalny Dyrektor nie przekazał we właściwym terminie ministrowi klimatu i ministrowi właściwemu do spraw środowiska takiej informacji za 2018 r. (szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*).

¹⁷ Ta liczba nie jest równa liczbie organów/urzędów - uprawnienia były przyznawane często dla kilku osób z jednego organu/urzędu.

W pozostałych latach okresu objętego kontrolą z obowiązku przekazywania przedmiotowych informacji zbiorczych Generalny Dyrektor wywiązał się terminowo¹⁸. Sposób prowadzenia Rejestru szkód (brak możliwości pełnego śledzenia historii wpisów, usuwanie rekordów w przypadku umorzenia postępowania lub odmowy uzgodnienia warunków przeprowadzenia działań naprawczych) uniemożliwił ocenę rzetelności składanych (według stanu na dany dzień) informacji zbiorczych. Zawartość Rejestru z biegiem czasu mogła bowiem ulec zmianom.

(akta kontroli str.397-411)

3. Kontrola odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku.

Generalny Dyrektor zgodnie z art. 127 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko¹⁹ pełni funkcję organu wyższego stopnia w rozumieniu Kpa w stosunku do regionalnych dyrektorów ochrony środowiska. Dodatkowo w art. 127 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy wskazano, że do zadań Generalnego Dyrektora należy kontrola odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku. W rozwiązaniu tym nie wskazano jednak zasad i form, w jakich te zadania kontrolne miały być przez Generalnego Dyrektora realizowane. Generalny Dyrektor realizował oba te zadania (wynikające z art. 127 ust. 1 pkt 2 i art. 127 ust. 3) poprzez nadzór instancyjny nad rozstrzygnięciami regionalnych dyrektorów ochrony środowiska.

Generalny Dyrektor wyjaśnił m.in., że odpowiedzialność za szkody w środowisku wymaga praktycznie w każdym przypadku wydania decyzji administracyjnej (odpowiednio art. 13 ust. 2, art. 15, art. 20 ustawy szkodowej). W ocenie Generalnego Dyrektora oznacza to, że „w zasadzie nadzór Generalnego Dyrektora nad regionalnymi dyrektorami ochrony środowiska w tym zakresie obejmuje przede wszystkim nadzór jurysdykcyjny (instancyjny oraz obejmujący nadzwyczajny tryb wzruszania decyzji administracyjnych - stwierdzenie nieważności, które to jednak stanowi wyjątek od zasady trwałości ostatecznej i prawomocnej decyzji administracyjnej).”

Stosownie do art. 123 ust. 1a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku regionalny dyrektor ochrony środowiska podlega Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska. W okresie objętym kontrolą Generalny Dyrektor nie zakończył ostatecznie przeprowadzonych w grudniu 2022 r. dwóch kontroli podległych mu regionalnych dyrektorów ochrony środowiska w zakresie realizowanych przez nich zadań dotyczących szkód w środowisku (szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli, str. 1379-1380)

4. Rozpatrywanie środków zaskarżenia przysługujących w sprawach rozstrzyganych na podstawie ustawy szkodowej.

4.1. W okresie objętym kontrolą Generalny Dyrektor prowadził łącznie 198 postępowań odwoławczych. Statystyka prowadzonych spraw (w podziale na rodzaje spraw) prezentowała się następująco:

- Osiem odwołań od decyzji dotyczących uzgadniania warunków przeprowadzenia działań naprawczych w środowisku: jedną decyzję Generalny Dyrektor przekazał

¹⁸ W informacjach ujęto także sprawy rozpoczęte w latach wcześniejszych i zakończone w roku sprawozdawczym, a także sprawy wszczęte w okresie sprawozdawczym i nie zakończone w tym okresie. Podobnie w odniesieniu do komponentów środowiska - stwierdzenie szkody w środowisku w kilku komponentach w ramach jednego postępowania było powielone.

¹⁹ Dz.U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm., dalej: ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku.

- do ponownego rozpatrzenia, cztery decyzje utrzymał w mocy, w jednej sprawie orzekał sąd, dwie sprawy były w toku;
- 116 odwołań od decyzji nakładających obowiązek podjęcia działań zapobiegawczych i naprawczych w środowisku: 20 spraw przekazano do ponownego rozpatrzenia, 50 zaskarżonych decyzji Generalny Dyrektor utrzymał w mocy, w czterech sprawach orzekał sąd, uchybienie terminu stwierdzono w dwóch postępowaniach, w toku było łącznie 31 spraw;
  - 60 zażaleń na odmowę wszczęcia postępowań: dwie sprawy przekazano do ponownego rozpatrzenia, 31 zaskarżonych postanowień utrzymano w mocy, w 12 sprawach orzekał sąd. Niedopuszczalność zażalenia stwierdzono w sześciu sprawach, a dziewięć spraw było w toku;
  - Tryby nadzwyczajne²⁰ Generalny Dyrektor zastosował w okresie objętym kontrolą łącznie w 11 sprawach;
  - Zażalenia na zawieszenie postępowania strony wniosły w trzech sprawach.

(akta kontroli str.542-543)

Z analizy 20 wydanych przez Generalnego Dyrektora decyzji wynikało, że utrzymanie w mocy decyzji organu I instancji uzasadnione było głównie: brakiem w rozpatrywanej sprawie wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku. Innym argumentem było stwierdzenie, że w rozpatrywanych sprawach nie zachodził związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy działalnością podmiotu korzystającego ze środowiska, stwarzającą ryzyko szkody w środowisku, a bezpośrednim zagrożeniem szkodą w środowisku lub szkodą w środowisku. Ponadto Generalny Dyrektor utrzymanie w mocy decyzji argumentował m.in. brakiem przesłanek występowania szkody w środowisku.

Uchylenie zaskarżonych decyzji i przekazanie spraw do ponownego rozpatrzenia organowi I instancji²¹, Generalny Dyrektor uzasadniał m.in. tym, że decyzje zostały wydane z naruszeniem przepisów postępowania.

(akta kontroli str. 152-229; 544-710)

Wyjaśniając czy w GDOŚ dokonywano analizy przyczyn błędów/uchybień/zaniechań popełnianych przez regionalnych dyrektorów ochrony środowiska w prowadzonych postępowaniach i jakie podejmowano działania w tym zakresie, Generalny Dyrektor wskazał m.in., że przy każdej rozpatrywanej sprawie organ II instancji dokonuje takich analiz. Generalny Dyrektor podkreślił, że każdą sprawę rozpatruje indywidualnie, co oznacza, że rozstrzygnięcie dotyczy konkretnego stanu faktycznego i prawnego zaistniałego w danej sprawie, który determinuje zastosowane normy prawne. Zwrócił uwagę, że postępowania dotyczące szkód w środowisku są skomplikowane oraz nieszablonowe, ich prowadzenie wymaga często uzupełniania materiału dowodowego. Są także złożone i wieloaspektowe ze względu na szeroki zakres ocenianych komponentów, których może dotyczyć szkoda w środowisku bądź bezpośrednie zagrożenie. Wskazał, że spraw przekazywanych do ponownego rozpatrzenia przez organ I instancji jest niewiele (w badanym okresie 21% miało rozstrzygnięcie kasatoryjne). Podkreślił też, że wypracowanie jednolitego podejścia do procedur administracyjnych i interpretacji aktualnych przepisów jest jednym z celów Grupy Roboczej ds. Szkód²². Dodatkowo GDOŚ organizuje szkolenia

²⁰ Kodeks postępowania administracyjnego reguluje trzy tryby nadzwyczajne, do których należy: postępowanie w sprawie wznowienia postępowania, postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji oraz postępowanie w sprawie zmiany lub uchylenia decyzji prawidłowej albo dotkniętej wadą niekwalifikowaną.

²¹ Analizą objęto siedem decyzji uchylających zaskarżone decyzje RDOŚ: DOA-woss.512.28.2018, DOA-WSzOP.512.21.2019; DOA-WSzOP.512.21.2020; DOA-WSzOP.512.16.2021; DOA-WSzOP.512.16.2020; DOA-WSzOP.512.8.2021; WSzOP.512.29.2021.

²² Grupa Robocza ds. Szkód działa od listopada 2018 r. w ramach krajowej sieci organów środowiskowych i instytucji zarządzających funduszami unijnymi „Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju” (szerzej w pkt. 8 wystąpienia).

zamknięte dla pracowników Generalnej Dyrekcji i regionalnych dyrekcji ochrony środowiska.

(akta kontroli str. 1515-1519)

W latach objętych kontrolą Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (WSA) rozstrzygał łącznie 45 spraw dotyczących tematyki szkód w środowisku. Od przedmiotowych wyroków wniesiono osiem skarg kasacyjnych do Naczelnego Sądu Administracyjnego w tym pięć skarg kasacyjnych złożonych przez strony postępowania oraz trzy przez Generalnego Dyrektora. Wszystkie skargi kasacyjne Naczelny Sąd Administracyjny oddalił.

(akta kontroli str. 1522)

4.2. Terminowość i sposób postępowania przy rozpatrywaniu zażaleń i odwołań przez Generalnego Dyrektora zweryfikowano na podstawie próby 11 postępowań. Cztery z tych postępowań²³ trwały 10, 25, 26 i 32 dni.

(akta kontroli str. 711-768)

Pozostałe postępowania procedowano następująco:

1. W postępowaniu w sprawie DOA-WSzOP.512.4.2019 odwołanie od decyzji RDOŚ w Lublinie do Generalnego Dyrektora wpłynęło 14 stycznia 2019 r. Postanowienie stwierdzające niedopuszczalność wniesienia odwołania GDOŚ wydał 15 lutego 2019 r.. W dniu 5 marca 2019 r. na rozstrzygnięcie GDOŚ wnoszący odwołanie złożył skargę do WSA. Wyrokiem z dnia 2 lipca 2019 r. WSA uchyliło zaskarżone postanowienie (doręczony Generalnemu Dyrektorowi 16 września 2019 r.). Skargę kasacyjną do NSA Generalny Dyrektor wniósł 14 października 2019 r., 16 lipca 2020 r. NSA oddalił skargę kasacyjną. Generalny Dyrektor po 154 dniach - 18 grudnia 2020 r. wezwał składającego zażalenie do przedstawienia okoliczności faktycznych i prawnych na poparcie okoliczności bycia stroną w przedmiotowej sprawie. Uznając, że składający odwołanie nie jest stroną postępowania Generalny Dyrektor decyzją z dnia 7 lipca 2021 r. umorzył postępowanie odwoławcze. W przedmiotowym postępowaniu Generalny Dyrektor nie dokonywał oceny merytorycznej postanowienia wydanego przez RDOŚ w Lublinie. Postępowanie od dnia doręczenia wyroku NSA do wydania decyzji umarzającej postępowanie odwoławcze trwało 356 dni.

(akta kontroli str. 939-1063)

2. W postępowaniu w sprawie DOA-WSzOP.512.27.2019 odwołanie od decyzji RDOŚ w Szczecinie wpłynęło do GDOŚ 8 lipca 2019 r. Decyzję utrzymującą w mocy zaskarżoną decyzję, Generalny Dyrektor wydał 21 lutego 2022 r., tj. po 959 dniach od otrzymania odwołania. W trakcie tego postępowania 12 razy informowano o niezakończonym w ustawowym miesięcznym terminie, ze względu na konieczność dokładnego ustalenia stanu faktycznego sprawy, wyznaczając nowy termin. W tym czasie 16 czerwca 2020 r. Generalny Dyrektor wezwał stronę postępowania do wyjaśnienia. Odpowiedź na wezwanie otrzymał w dniu 2 lipca 2020 r. W aktach sprawy zgromadzono notatkę z 9 grudnia 2021 r. (bez podpisu na blankiecie RDOŚ w Szczecinie), z której wynikało, że w dniu 10 listopada 2021 r. przeprowadzono wizję terenową. W ramach wizji nie stwierdzono znaczących różnic w pokryciu roślinnością wodną. Stwierdzono też, że przeprowadzone w 2017 r. prace nie przyczyniły się do trwałego zniszczenia siedlisk rybitwy czarnej. Pismem z dnia 19 stycznia 2022 r. Generalny Dyrektor zawiadomił stronę postępowania o możliwości zapoznania się i wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów w sprawie.

(akta kontroli str. 1064-1156)

²³ DOA-WSzOP.512.28.2022; DOA-WSzOP.512.5.2019; DOA-WSzOP.512.19.2021; DOA-WSzOP.512.19.2020.

3. W postępowaniu w sprawie DOA-WSzOP.512.10.2020 zażalenie do GDOŚ wpłynęło 20 marca 2020 r. Postanowienie utrzymujące w mocy postanowienie RDOŚ w Poznaniu, Generalny Dyrektor wydał 26 października 2021 r., tj. po 585 dniach od daty złożenia zażalenia. W trakcie postępowania siedem razy zawiadamiał, że z uwagi na potrzebę dokładnego ustalenia stanu faktycznego sprawy wystąpiła konieczność wyznaczenia nowego terminu jej rozpatrzenia. W aktach przedmiotowej sprawy brak było jakichkolwiek pism dokumentujących prowadzone przez Generalnego Dyrektora działania zmierzające do merytorycznego rozstrzygnięcia i wydania decyzji.

(akta kontroli str.841-873)

4. W postępowaniu w sprawie DOA-WSzOP.511.1.2020 odwołanie złożono do GDOŚ 6 lipca 2020 r. Decyzja utrzymująca w mocy decyzję RDOŚ w Rzeszowie została wydana przez Generalnego Dyrektora 2 lutego 2022 r., tj. po 576 dniach od daty wpływu odwołania. W trakcie tego postępowania siedem razy GDOŚ zawiadamiał, że z uwagi na skomplikowany charakter sprawy i konieczność dokładnego ustalenia stanu faktycznego sprawy wystąpiła konieczność wyznaczenia nowego terminu rozpatrzenia sprawy. Pismem z dnia 28 stycznia 2021 r. (po 231 dniach) Generalny Dyrektor na podstawie art. 136 Kpa zlecił RDOŚ w Rzeszowie przeprowadzenie dodatkowego postępowania w celu uzupełnienia dowodów i materiałów (m.in. oględziny terenu). Protokół oględzin terenu został dostarczony do GDOŚ 26 kwietnia 2021 r.

(akta kontroli str. 874-938)

5. W postępowaniu w sprawie DOA-WSzOP.512.16.2020 odwołanie do GDOŚ złożono 15 lipca 2020 r. Decyzję uchylającą zaskarżoną decyzję RDOŚ w Bydgoszczy w całości i przekazującą sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ I instancji, Generalny Dyrektor wydał dnia 17 stycznia 2022 r., tj. po 551 dniach od otrzymania odwołania. W trakcie tego postępowania pięć razy zawiadamiał, że z uwagi na skomplikowany charakter sprawy wystąpiła konieczność wyznaczenia nowego terminu rozpatrzenia sprawy. W aktach przedmiotowej sprawy brak było jakichkolwiek pism dokumentujących prowadzone przez Generalnego Dyrektora działania zmierzające do merytorycznego rozstrzygnięcia i wydania decyzji.

(akta kontroli str. 806-840)

6. W postępowaniu w sprawie DOA-WSzOP.512.28.2019 odwołanie do GDOŚ wpłynęło 22 lipca 2019 r. Decyzję utrzymującą w mocy zaskarżoną decyzję RDOŚ w Bydgoszczy, Generalny Dyrektor wydał w dniu 21 października 2021 r., tj. po 822 dniach od otrzymania odwołania. W trakcie tego postępowania 12 razy zawiadamiał odwołującego, że z uwagi na skomplikowany charakter sprawy wystąpiła konieczność wyznaczenia nowego terminu rozpatrzenia odwołania. Z dokumentacji zgromadzonej w przedmiotowej sprawie wynikało, że po dziesięciokrotnym zawiadomieniu o niezakończonym przedmiotowej sprawy w ustawowym terminie, 8 lipca 2021 r. (717 dzień trwania postępowania) Generalny Dyrektor wystąpił z zapytaniem do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy. Następnie po kolejnym dwukrotnym zawiadomieniu o niezakończonym sprawie w terminie, Generalny Dyrektor wydał decyzję.

(akta kontroli str. 769-840)

7. W postępowaniu dotyczącym zażalenia z dnia 27 grudnia 2019 r. (wpływ do GDOŚ 14 stycznia 2020 r.) na postanowienie RDOŚ w Poznaniu z 13 grudnia 2019 r. Generalny Dyrektor sześciokrotnie informował o niezakończonym sprawie w ustawowym terminie²⁴. Po 490 dniach pismem z dnia 18 maja 2021 r. GDOŚ poinformował

skarżących o skrupulatnym analizowaniu materiału dowodowego i wskazał, że na wydłużenie czasu postępowania miała także wpływ sytuacja związana z epidemią COVID-19. Postanowieniem²⁵ z dnia 26 maja 2021 r. GDOŚ po 498 dniach od wpływu zażalenia zakończył postępowanie odwoławcze w rozpoznawanej sprawie utrzymując w mocy zaskarżone postanowienie.

W niniejszej sprawie w dniu 7 kwietnia 2021 r. składający zażalenie wnieśli do WSA skargę na bezczynność i przewlekłe prowadzenie przez GDOŚ postępowania. Wyrokiem²⁶ z dnia 3 listopada 2021 r. WSA uznał pismo strony z 15 lipca 2020 r. za ponaglenie (przez GDOŚ pismo to nie zostało potraktowane jako ponaglenie). W piśmie tym składający zażalenie wnieśli o *niezwłoczne działania*. Sąd orzekł, że Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska dopuścił się przewlekłości w rozpatrzeniu zażalenia, stwierdzając, że przewlekłość miała miejsce z rażącym naruszeniem prawa. Przyznał na rzecz skarżących od Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska 2 tys. zł. Generalny Dyrektor w styczniu 2022 r. wniósł do NSA skargę kasacyjną (postępowanie kasacyjne w toku). (Odnosnie do pkt.1-7 szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*)

(akta kontroli str. 1853-1891)

4.2. Czas trwania postępowań zaskarżonych zakończonych wydaną decyzją/postanowieniem Generalnego Dyrektora zweryfikowano także na próbie 29 innych spraw²⁷. Od dnia złożenia odwołania/zażalenia na rozstrzygnięcie organu I instancji do dnia wydania decyzji/postanowienia przez Generalnego Dyrektora w najkrócej procedowanym postępowaniu upłynęło 25 dni, w najdłużej prowadzonym - 1074 dni. Dla wszystkich 40 analizowanych postępowań mediana długości procedowania wyniosła 345 dni.

(akta kontroli str. 544-710)

5. Przewlekłość lub bezczynność przy realizacji zadań zapobiegawczych i naprawczych.

5.1. W okresie objętym kontrolą strony postępowań złożyły 19 ponagleń do Generalnego Dyrektora na bezczynność lub przewlekłe działanie regionalnych dyrektorów ochrony środowiska, odpowiednio w kolejnych latach: trzy, sześć, cztery, cztery i dwa. Wszystkie ponaglenia Generalny Dyrektor rozstrzygnął postanowieniami uznając, że regionalni dyrektorzy w pięciu przypadkach²⁸ dopuścili się bezczynności, z tego w trzech sprawach²⁹ wyznaczył organowi I stopnia termin załatwienia sprawy, w jednym przypadku³⁰ Generalny Dyrektor stwierdził, że RDOŚ dopuścił się przewlekłości postępowania. W pozostałych sprawach Generalny Dyrektor nie dopatrzył się bezczynności lub przewlekłości w działaniu RDOŚ.

(akta kontroli str. 1157-1158)

²⁵ DOA-WSzOP.512.3.2020.KK

²⁶ Sygnatura: IV SAB/Wa 787/21

²⁷ Postępowanie nr: DOA-woss.512.28.2018 trwało 83 dni; DOA-woss.512.29.2018 - 50 dni; DOA-woss.512.30.2018 - 356 dni; DOA-woss.512.38.2018 - 66 dni; DOA-woss.512.39.2018 - 25 dni; DOA-woss.512.44.2018 - 62 dni;

DOA-WSzOP.512.21.2019 - 133 dni; DOA-WSzOP.512.36.2019 - 864 dni DOA-WSzOP.512.42.2019 - 106 dni; DOA-WSzOP.512.40.2019 - 319 dni; DOA-WSzOP.512.44.2019 - 555 dni; DOA-WSzOP.512.34.2019 - 716 dni; DOA-WSzOP.512.39.2019 - 1074 dni;

DOA-WSzOP.512.21.2020 - 682 dni DOA-WSzOP.512.11.2020 - 608 dni, DOA-WSzOP.512.4.2020 - 294 dni; DOA-WSzOP.512.13.2020 - 223 dni, DOA-WSzOP.512.17.2020 - 130 dni, DOA-WSzOP.512.31.2020 - 237 dni, DOA-WSzOP.512.32.2020 - 457 dni, DOA-WSzOP.512.34.2020 - 321 dni;

DOA-WSzOP.513.3.2021 - 653 dni, DOA-WSzOP.512.16.2021 - 334 dni, DOA-WSzOP.512.21.2021 - 269 dni, DOA-WSzOP.512.8.2021 - 575 dni, DOA-WSzOP.512.9.2021 - 449 dni, DOA-WSzOP.512.15.2021 - 532 dni, DOA-WSzOP.512.29.2021 - 460 dni, DOA-WSzOP.512.37.2021 - 319 dni.

²⁸ DOA-WSzOP.511.5.2019; DOA-WSzOP.512.13.2019; DOA-WSzOP.512.18.2019; DOA-WSzOP.512.7.2020; DOA-WSzOP.512.42.2021

²⁹ DOA-WSzOP.512.13.2019; DOA-WSzOP.512.18.2019; DOA-WSzOP.512.42.2021

³⁰ DOA-WSzOP.511.2.2020

Szczegółowym badaniem objęto pięć postępowań³¹ dotyczących ponagień na działanie RDOŚ. Generalny Dyrektor w jednym przypadku³² stwierdził, że RDOŚ w Warszawie dopuścił się beczynności, wskazując jednocześnie, że nie nastąpiło rażące naruszenie prawa. Zarządził wyjaśnienie przyczyn oraz ustalenie osób winnych beczynności. Uzasadniając postanowienie Generalny Dyrektor ogólnie wskazał m.in., iż organy administracji publicznej:

- mają obowiązek działać w sprawie wnikliwie i szybko, posługując się możliwie najprostszymi środkami prowadzącymi do jej załatwienia – art. 12 § 1 Kpa;
- obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki – art. 35 § 1 Kpa
- obowiązane są zawiadomić strony o każdym przypadku niezakończonych sprawy w terminie, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy.

Odnosząc się do rozpatrywanej sprawy Generalny Dyrektor stwierdził, że „niewątpliwie wystąpiły przesłanki uzasadniające stwierdzenie beczynności RDOŚ w Warszawie /.../ wniosek z 2 lipca 2019 r. o wznowienie postępowania został rozpatrzony przez RDOŚ w Warszawie w dniu 2 września 2019 r., a więc z naruszeniem terminu określonego w art. 35 § 1 Kpa. Ponadto Organ I instancji – wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 36 § 1 Kpa – nie zawiadomił strony o niezakończonych sprawy /.../ RDOŚ w Warszawie naruszył /.../ zasadę szybkości postępowania /.../”

Generalny Dyrektor sprawę ponaglenia prowadził terminowo (postanowienie wydał po 7 dniach od wpływu ponaglenia).

W pozostałych czterech sprawach Generalny Dyrektor postanowieniami wskazał, że właściwi RDOŚ nie dopuścili się beczynności ani przewlekłego prowadzenia postępowania. Generalny Dyrektor postanowienia wydawał w następujących terminach: po 4, 6, 8, 9 dniach od daty wpływu ponaglenia (szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 1159-1176)

Po zakończeniu postępowań w sprawie ponagień i wydaniu postanowień o beczynności lub przewlekłości w działaniach regionalnych dyrektorów ochrony środowiska, Generalny Dyrektor nie monitorował sposobu wykonania przedmiotowych postanowień przez właściwych regionalnych dyrektorów.

Generalny Dyrektor wyjaśnił m.in., że Kpa nie obowiązuje organu rozpatrującego ponaglenie do monitorowania wykonania postanowień przez organ I instancji. Natomiast art. 37 § 8 Kpa nakłada na organ prowadzący postępowanie obowiązek niezwłocznego załatwienia sprawy oraz zarządzenia wyjaśnienia przyczyn i ustalenie osób winnych beczynności lub przewlekłości, a w razie potrzeby także podjęcia środków zapobiegających. Zatem w przypadku stwierdzenia przez GDOŚ, że regionalny dyrektor ochrony środowiska dopuścił się beczynności miał on ustawowy obowiązek niezwłocznego załatwienia sprawy.

(akta kontroli str. 1492-1495, 1500-1501)

Z informacji uzyskanych od RDOŚ, dla których w okresie objętym kontrolą Generalny Dyrektor wskazywał, że dopuścili się beczynności lub przewlekłości wynikało, że:

- RDOŚ w Lublinie³³, który miał obowiązek załatwienia przedmiotowej sprawy do dnia 29 stycznia 2022 r., wydał stosowaną decyzję 8 marca 2022 r. (po uprzednim zawiadomieniu stron postępowania o nowym terminie załatwienia sprawy – 12 marca 2022 r.);

³¹ DOA-WSzOP.511.5.2019; DOA-WSzOP.512.8.2019; DOA-WSzOP.512.2.2020; DOA-WSzOP.512.7.2022; DOA-WSzOP.512.23.2022.

³² DOA-WSzOP.511.5.2019

³³ DOA-WSzOP.512.42.2021.

- RDOŚ w Gdańsku³⁴ dotrzymał terminu załatwienia sprawy wskazanego w postanowieniu GDOŚ oraz pouczył pracowników odpowiedzialnych o konieczności bezwzględnego przestrzegania terminów;
- RDOŚ w Poznaniu³⁵ wydał decyzję po 6 miesiącach od daty wskazanej w postanowieniu Generalnego Dyrektora. Ustalił, że bezczynność nastąpiła w wyniku obciążenia zawodowego pracownika prowadzącego postępowanie innymi obowiązkami służbowymi oraz wielowątkowością i skomplikowanym charakterem sprawy;
- RDOŚ w Szczecinie³⁶ wydał stosowną decyzję 22 maja 2020 r., pouczył pracowników odpowiedzialnych za bezczynność;
- RDOŚ w Łodzi³⁷ przyjął od Naczelnika Wydziału Zapobiegania i Naprawy Szkód w Środowisku oraz Informacji o Środowisku i Zarządzania Środowiskiem wyjaśnienia, że nie można przypisać winy pracownikom RDOŚ, gdyż w niniejszej sprawie istniało wysokie prawdopodobieństwo, iż dane przedstawione przez stronę są sprzeczne z ustaleniami Prokuratury i Sądu, a na organie spoczywał obowiązek wnikliwego rozpatrzenia sprawy. Ostatecznie sprawa została zakończona 1 sierpnia 2022 r.

(akta kontroli str. 1892-2006)

5.2. Kontrola ponagleń na niezakończony przez Generalnego Dyrektora w terminie spraw dotyczących szkód w środowisku ograniczona została do ponagleń i spraw, które wpłynęły w okresie 2020-2022³⁸. W tych latach wpłynęły trzy ponaglenia³⁹:

1. W postępowaniu dotyczącym zażalenia z dnia 31 października 2021 r. na postanowienie RDOŚ w Katowicach z 25 października 2021 r. ponaglenie do GDOŚ złożono 18 lipca 2022 r. (po ponad 8 miesiącach od złożenia zażalenia do GDOŚ). Generalny Dyrektor po rozpatrzeniu ponaglenia wydał postanowienie w dniu 25 lipca 2022 r. (po siedmiu dniach), w którym uchylił postanowienie RDOŚ w Katowicach w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi I instancji. Postanowienie Generalny Dyrektor wydał po 267 dniach od daty zażalenia. (szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*)

(akta kontroli str.1192-1202)

2. W sprawie⁴⁰ dotyczącej odwołania z dnia 26 marca 2021 r. od decyzji RDOŚ w Krakowie z dnia 22 lutego 2021 r. ponaglenie do GDOŚ złożono 10 lutego 2022 r. (po ponad 10 miesiącach od złożenia odwołania do GDOŚ). Generalny Dyrektor po rozpatrzeniu ponaglenia wydał decyzję w dniu 23 lutego 2022 r. (po 13 dniach), w której uchylił w całości zaskarżoną decyzję RDOŚ w Krakowie i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ I instancji. Decyzję tę Generalny Dyrektor wydał po 334 dniach od daty odwołania. (szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*)

(akta kontroli str. 1177-1191)

³⁴ DOA-WSzOP.512.13.2019.

³⁵ DOA-WSzOP.512.18.2019.

³⁶ DOA-WSzOP.512.7.2020.

³⁷ DOA-WSzOP.511.2.2020.

³⁸ Zgodnie z wyjaśnieniem pracownika Departamentu Orzecznictwa Administracyjnego GDOŚ ponagleń, które wpłynęły w latach 2018-2019 oraz w latach 2020-2022, ale dotyczyły spraw, które wpłynęły do GDOŚ przed 2020 r. nie można wyodrębnić ze względu na fakt, że w latach 2018-2019 nie funkcjonował elektroniczny obieg dokumentacji a sprawy były rejestrowane w rejestrach wewnętrznych. Ponaglenia były dołączane do akt sprawy prowadzonej wyłącznie w formie papierowej i nie stanowiły osobnego postępowania. W tytule sprawy – wobec braku takiego obowiązku - nie wpisywano, że w sprawie wpłynęło ponaglenie na GDOŚ. Celem wyodrębnienia pism stanowiących ponaglenie, należałoby przejrzeć całą dokumentację spraw, które wpłynęły w latach 2018-2019. To samo dotyczy ponagleń, które wpłynęły w latach 2020-2022 do spraw z datą wpływu przypadającą na lata 2018-2019. Dla takich postępowań nie były zakładane sprawy w elektronicznym systemie.

³⁹ DOA-WSzOP.512.16.2021 i DOA-WSzOP.512.46.2021.

⁴⁰ DOA-WSzOP.512.16.2021

Warcu (aw)

3. W sprawie dotyczącej odwołania od decyzji RDOŚ w Katowicach⁴¹ z dnia 25 listopada 2021 r., złożonego do GDOŚ 4 stycznia 2022 r., ponaglenie przekazano 13 czerwca 2022 r. (po ponad pięciu miesiącach od wniesienia odwołania do GDOŚ). Generalny Dyrektor po rozpatrzeniu ponaglenia wydał decyzję w dniu 23 czerwca 2022 r. (dziesiątego dnia). Postępowanie od wpływu do GDOŚ odwołania do wydania decyzji trwało 170 dni. (szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*)

(akta kontroli str. 1591-1631)

6. Sprawozdania z realizacji zadań ujętych w harmonogramach RDOŚ. Utrudnienia (bariery) przy prowadzeniu działań wynikających z ustawy szkodowej

6.1. Realizując obowiązki wynikające z postanowień art. 16a ust. 5 ustawy szkodowej regionalni dyrektorzy ochrony środowiska opracowywali i przekazywali Generalnemu Dyrektorowi (co 5 lat) sprawozdania z realizacji zadań ujętych w harmonogramach, realizowanych w trybie art. 16 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dwie regionalne dyrekcje ochrony środowiska (w Opolu i we Wrocławiu) złożyły stosowne sprawozdania. RDOŚ we Wrocławiu podjął działania naprawcze w odniesieniu do szkody w środowisku w powierzchni ziemi w gminie Oborniki Śląskie. Zadanie zrealizowano ze środków własnych (50%) i WFOŚiGW (50%). RDOŚ w Opolu przeprowadził badania jakości środowiska gruntowo-wodnego na terenie Brzęczkowic oraz dokonał oceny występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska. Wydatki w wysokości 15,1 tys. zł sfinansowano ze środków NFOŚiGW.

Właściwe harmonogramy ustaliły też RDOŚ w: Białymstoku, Bydgoszczy, Katowicach, Krakowie, Olsztynie, Poznaniu, Rzeszowie, jednak termin na złożenie przez nich sprawozdań jeszcze nie minął. Wykazane w harmonogramach zadania dotyczyły głównie prowadzenia badań zanieczyszczonych komponentów środowiska.

RDOŚ w: Gdańsku, Gorzowie Wielkopolskim, Kielcach, Lublinie, Łodzi, Szczecinie i Warszawie nie realizowali zadań w trybie art. 16 ustawy szkodowej, zatem nie ustalali harmonogramów i nie przekazywali przedmiotowych sprawozdań.

(akta kontroli str. 412- 450, 1377-1379)

Generalny Dyrektor wyjaśnił, że biorąc pod uwagę fakt, że sprawozdania z realizacji harmonogramów przekazywane są co 5 lat „może dojść do sytuacji, w których regionalny dyrektor ochrony środowiska podejmuje działania wynikające z art. 16 ustawy szkodowej, a Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska nie posiada wiedzy na ich temat.” Wskazał, że w zakresie działań naprawczych/zapobiegawczych realizowanych przez RDOŚ w trybie art. 16 ustawy szkodowej, posiada jedynie informacje o przypadkach, które regionalni dyrektorzy wykazują w sprawozdaniach z realizacji zadań ujętych w harmonogramie. Podkreślił, że podjęcie działań zapobiegawczych lub naprawczych uzależnione było od posiadania środków finansowych na tego typu działania.

Regionalni dyrektorzy ochrony środowiska w trakcie kontroli zgodnie informowali NIK o braku środków własnych na realizację zadań wskazanych w ustawie szkodowej, polegających na niezwłocznym podejmowaniu działań zapobiegawczych i naprawczych. Podkreślali, że procedura pozyskania środków z NFOŚiGW oraz WFOŚiGW jest długotrwała, wymagająca dopełnienia szeregu formalności i uniemożliwiająca podejmowanie przez RDOŚ natychmiastowej reakcji w przypadku, gdyby wystąpiło zagrożenie dla zdrowia lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych

⁴¹ WSI.512.12.2018.MB.16

szkód w środowisku. W opinii RDOŚ to jedna z głównych barier, na jakie napotykają te organy przy realizacji zadań z ustawy szkodowej.

(akta kontroli str. 260-396, 1461-1463, 1467)

Generalny Dyrektor wyjaśnił, że od 2015 r. limity dla RDOŚ na wydatki niezwiązane z wynagrodzeniami z roku na rok ulegały zmniejszeniu. Dodatkowo w bieżącym roku inflacja sprawiła, że regionalne dyrekcje ochrony środowiska środki przyznane w ramach ustawy budżetowej przeznaczają w 99% na bieżące funkcjonowanie. W tej sytuacji źródło pozyskania środków na działania merytoryczne, w tym na usuwanie szkód w środowisku, stanowi dla GDOŚ i RDOŚ rezerwa celowa z poz. 59. Generalny Dyrektor podejmował działania zmierzające do pozyskania dodatkowych środków na realizację statutowych zadań RDOŚ, w tym z zakresu szkód w środowisku. W 2019 r. wystąpił do Departamentu Funduszy Ekologicznych Ministerstwa Środowiska z postulatami dotyczącymi zmian w ofercie finansowania zadań regionalnych dyrektorów ochrony środowiska w zakresie szkód w środowisku i historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi (ze środków krajowych i unijnych). Ponadto GDOŚ w sierpniu 2021 r. roku złożył do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia mającego na celu zabezpieczenie środków na wykonanie ekspertyz lub koreferatów na potrzeby prowadzonych przez regionalnych dyrektorów ochrony środowiska postępowań administracyjnych (w tym w zakresie potrzeby wszczęcia postępowania z urzędu), a dotyczących szkód w środowisku lub historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz zadań wykonywanych bezpośrednio przez te organy w ww. zakresie. W odpowiedzi na złożony przez GDOŚ wniosek NFOŚiGW zarekomendował złożenie indywidualnych wniosków o dofinansowanie przez poszczególne regionalne dyrekcje ochrony środowiska. Stosowne karty i wykazy zadań zostały zebrane z regionalnych dyrekcji przez GDOŚ i przekazane do dalszego procedowania w celu otrzymania dofinansowania przez poszczególne jednostki.

Generalny Dyrektor po dokonaniu analizy wydatków za III kwartał 2022 r. oraz za poprzednie lata ustalił, że jednostki nadal nie dysponują środkami na realizację zadań wskazanych w ustawie szkodowej polegających na niezwłocznym podejmowaniu działań zapobiegawczych lub naprawczych z uwagi na zagrożenie dla zdrowia ludzi lub możliwości zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku.

(akta kontroli str. 1996, 2002-2005)

Poza problemem z finansowaniem zadań szkodowych Generalny Dyrektor w Urzędzie przez siebie kierowanym zidentyfikował inne problemy w zakresie zapobiegania szkodom w środowisku i naprawy szkód w środowisku:

- Trudność w interpretacji obowiązujących przepisów;
- Trudność w szacowaniu stanu początkowego w celu zdiagnozowania czy doszło do mierzalnej jego zmiany;
- Problematyczne rozpatrywanie spraw z zakresu szkód w środowisku w wodach ze względu na możliwość oceniania czy doszło do szkody jedynie na podstawie wyników monitoringu jednolitych części wód;
- Skomplikowane postępowania, których prowadzenie wymaga często uzupełniania materiału dowodowego, a także złożoność i wieloaspektowość prowadzonych spraw;
- Ze względu na szeroki zakres ocenianych komponentów, których może dotyczyć szkoda w środowisku bądź bezpośrednie nią zagrożenie, istnieje konieczność posiadania obszernej wiedzy z różnych dziedzin;
- Wysoka fluktuacja zatrudnienia, w tym przedłużające się okresy trwania naborów związane m.in. z brakiem osób, których kwalifikacje spełniałyby stawiane wymagania.

Wyjaśniając jakie działania Generalny Dyrektor podejmował (zamierza podjąć) dla usunięcia/ zminimalizowania powyższych trudności, wskazał m.in., iż trwają prace nad projektem nowelizacji ustawy szkodowej. W projekcie uzasadnienia do nowelizacji ustawy wskazano, iż „konieczność nowelizacji ustawy szkodowej wynika przede wszystkim z potrzeby modyfikacji i doprecyzowania zapisów tej ustawy oraz innych ustaw. Ponadto w opinii regionalnych dyrektorów ochrony środowiska, którzy są organem właściwym w sprawach odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i ich naprawę, treść wielu przepisów tych ustaw została sformułowana niejednoznacznie i nieprecyzyjnie, co powoduje duże trudności w ich interpretacji oraz stosowaniu. Należy zwrócić również uwagę, że w świetle doświadczeń Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska stosowanie przepisów ww. ustaw napotyka na szereg problemów, zarówno o charakterze prawnym, wynikających z wątpliwości interpretacyjnych czy niedoskonałości regulacji.” Generalny Dyrektor wyjaśnił również, że od 2018 r. funkcjonuje Grupa Robocza ds. Szkód w Środowisku, której celem jest m.in. rozwiązywanie bieżących problemów związanych z procedurą wydawania decyzji administracyjnych z zakresu szkód w środowisku i historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, wypracowanie jednolitego podejścia do procedur administracyjnych i interpretacji aktualnych przepisów. Na spotkaniach Grupy jest możliwość przedyskutowania kwestii problemowych i ustalenie jednolitego postępowania w wątpliwych sytuacjach.

(akta kontroli str. 1380-1381, 1998-1999, 2005)

Regionalni dyrektorzy ochrony środowiska wskazali jeszcze inne bariery/utrudnienia na jakie napotykają przy realizacji zadań w zakresie zapobiegania szkodom i naprawy szkód w środowisku:

– Brak uprawnień kontrolnych lub możliwości zlecenia przez RDOŚ kontroli Formalne zgłoszenia szkody muszą być rozpatrzone przez RDOŚ w sposób przewidziany w przepisach ustawy szkodowej, co wymaga zebrania/pozyskania materiałów, dokumentacji. RDOŚ nie posiadają kompetencji do przeprowadzenia kontroli, ani też zlecenia przeprowadzenia takiej kontroli np. wojewódzkiemu inspektoratowi ochrony środowiska.

Istotną kwestią w postępowaniach szkodowych jest możliwość interwencyjnego lustrwania terenu, na którym doszło do bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku. Przepisy Kpa oraz ustawy szkodowej nie uprawniają organu, w przypadku terenów prywatnych, do wejścia na nieruchomość bez zastosowania stosownej procedury ustalenia stron postępowania i zawiadomienia o wizji/kontroli - to znacznie wydłuża postępowanie wyjaśniające/dowodowe;

– Brak możliwości zlecenia przez RDOŚ badań laboratoryjnych oddziałom Centralnego Laboratorium Badawczego Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (CLB GIOŚ).

Regionalne dyrekcje ochrony środowiska nie mają ustawowej możliwości zlecenia badań CLB GIOŚ. Także kwestia zlecenia przez RDOŚ wojewódzkim inspektoratom ochrony środowiska (do zadań których należy kontrola podmiotów korzystających ze środowiska) istotnych w postępowaniu szkodowym badań, nie została sformalizowana. W tym zakresie RDOŚ mogą opierać się wyłącznie na współpracy i zawieranych ewentualnie porozumieniach.

Istotną barierą jest też to, że CLB GIOŚ nie posiadają akredytacji na oznaczenia poszczególnych substancji powodujących ryzyko szczególnie istotnych dla ochrony powierzchni ziemi. Takie badania pozostają w rozbieżności z wymaganiami określonymi w przepisach szkodowych. Mają one często nikłą wartość dowodową w postępowaniach prowadzonych przez RDOŚ w sprawie wystąpienia szkody w środowisku w powierzchni ziemi, jako przeprowadzone niezgodnie

z rozporządzeniem w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi oraz z brakiem akredytacji na pobór próbek i analizy laboratoryjne. Ostatecznie, skutkuje to brakiem możliwości wykorzystania przedmiotowych wyników badań w postępowaniach prowadzonych przez RDOŚ i na ich podstawie sankcjonowania obowiązku przeprowadzenia działań naprawczych. W takich sytuacjach, RDOŚ muszą zlecać przeprowadzenie ponownych badań, uwzględniających akredytowany pobór próbek i oznaczenia laboratoryjne.

– Brak dostępu do danych z ewidencji gruntów i budynków

Przy ustalaniu stron prowadzonego postępowania RDOŚ muszą posiłkować się zapisami w ewidencjach gruntów i budynków, prowadzonych przez starostów. Regionalne dyrekcje ochrony środowiska nie posiadają ustawowego dostępu do danych zawartych w ewidencjach gruntów i budynków, prowadzonych przez starostów. Każdorazowo RDOŚ zwracają się z wnioskiem do starosty o udostępnienie takich danych, co wydłuża działanie.

– Wątpliwa zawartość merytoryczna i częsty brak podstaw faktycznych i prawnych zgłoszeń szkód w środowisku dokonywanych przez organy ochrony środowiska

Często zdarzają się sytuacje, że składane przez organy ochrony środowiska do RDOŚ zgłoszenia o zaistnieniu szkody mają znikomą wartość merytoryczną, co wymaga od RDOŚ długotrwałego wyjaśniania, uzupełniania, uszczegółowienia. Często zgłoszenia nie dotyczą szkód, a negatywnych zdarzeń w środowisku, bądź zagadnień, które należą do zadań innych organów. RDOŚ domniemywają, że dokonując zgłoszenia organy te oczekują rozpoznania sprawy przez RDOŚ, a gdy zostanie już im przedłożone wyjaśnienie lub odmowa wszczęcia postępowania z ustawy szkodowej, to dopiero w późniejszym etapie podejmują zadania w ramach swoich kompetencji. W ocenie RDOŚ są to bariery, które znacznie obciążają pracę, co powoduje czasem brak odpowiednio sprawnych reakcji przy wykonywaniu innych zadań należących do RDOŚ.

(akta kontroli str. 260-396)

Na pytanie czy znane są Generalnemu Dyrektorowi ww. problemy RDOŚ oraz czy i jakie działania podjął dotychczas lub zamierza podjąć w celu usprawnienia pracy RDOŚ w przedmiotowym zakresie, Generalny Dyrektor odpowiedział, że:

- Problem z badaniami i pomiarami kontrolnymi jest znany zarówno w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska jak i Wojewódzkich Inspektoratach Ochrony Środowiska oraz Ministerstwie Klimatu i Środowiska. W 2018 r. odbyło się spotkanie dotyczące problemów z wykorzystaniem w postępowaniach administracyjnych prowadzonych przez regionalnych dyrektorów ochrony środowiska wyników badań zanieczyszczeń gleby i ziemi, wykonywanych przez Wojewódzkich Inspektorów Ochrony Środowiska. Zagadnienia te były także omawiane na spotkaniach Grupy Roboczej ds. Szkód w Środowisku. Generalny Dyrektor wskazał ponadto, że zgodnie z art. 3a ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska, Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest centralnym organem administracji rządowej nadzorowanym przez ministra właściwego do spraw klimatu, wobec czego Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska nie może wpłynąć na działalność GIOŚ;
- Problem z dostępem do danych z ewidencji gruntów i budynków jest analizowany podczas prac nad projektem nowelizacji ustawy szkodowej;
- W zakresie zgłoszeń szkód w środowisku dokonywanych przez organy ochrony środowiska Generalny Dyrektor wskazał, że art. 24 ust. 3-4a ustawy szkodowej wskazuje, co powinno zawierać zgłoszenie szkody w środowisku. W przypadku braków regionalny dyrektor ochrony środowiska powinien wezwać zgłaszającego do uzupełnienia zgłoszenia na podstawie art. 50 lub art. 64 Kpa. Ponadto zgodnie z przepisem art. 19 Kpa organy administracji publicznej są obowiązane

Olga An

przestrzegać z urzędu swojej właściwości rzeczowej i miejscowej. Organ administracji publicznej jest zatem obowiązany dokonać oceny podania strony również pod kątem swojej właściwości w sprawie będącej przedmiotem żądania. W razie gdy organ, do którego wniesiono podanie, uzna się za niewłaściwy (rzeczowo, miejscowo, instancyjnie) do załatwienia tej sprawy w formie decyzji, jest on obowiązany do niezwłocznego przekazania podania do organu, który w jego ocenie jest właściwy w sprawie, i jednoczesnego powiadomienia o tym wnoszącego podanie (art. 65 kpa). W opinii Generalnego Dyrektora istnieją instrumenty prawne, z których RDOŚ powinni korzystać w przypadku braków w zgłoszeniu lub zagadnień należących do innych organów.

(akta kontroli str. 260-396, 1377-1378, 1495, 1996-2005)

Istotnym problemem w sprawach odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i ich naprawę, jaki wskazali regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, były zgłoszenia szkód w miejscach nielegalnego składowania lub magazynowania odpadów. Zgodnie z art. 24a ust. 1 ustawy szkodowej RDOŚ mają obowiązek zawiesić takie postępowania do czasu usunięcia odpadów z ww. miejsc. Na podstawie tego przepisu w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 5 października 2022 r. 95 postępowań pozostawało zawieszonych (większość z nich już kilka lat). RDOŚ nie mają jednak możliwości egzekwowania usunięcia odpadów, gdyż nie należy to do ich właściwości. Są zatem zobowiązani oczekiwać na podjęcie działań przez właściwy organ wykonawczy gminy lub ewentualną egzekucję wydanej przez ten organ decyzji. Problemem w tym wypadku jest jednak brak efektywnych działań ze strony tych organów, co może być przyczyną ewentualnych zagrożeń dla środowiska. Dla RDOŚ dopiero po usunięciu odpadów powstają realne możliwości przedsięwzięcia skutecznych działań zapobiegawczych lub naprawczych mających na celu przywrócenie środowiska naturalnego do właściwego stanu.

Generalny Dyrektor wyjaśnił, że nie jest właściwy do nadzorowania innych organów niż regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, w związku z tym nie ma możliwości wpływania na działania organów właściwych w sprawach gospodarowania odpadami, na których ciąży obowiązek podjęcia stosowanych działań na podstawie art. 26a ust. 1-5 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

(akta kontroli str. 260-396, 1377, 2004)

7. Postępowanie w przypadku bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku o charakterze transgranicznym

W okresie objętym kontrolą (2018-2022) Generalny Dyrektor w związku z art. 15 Dyrektywy 2004/35/WE (Współpraca pomiędzy Państwami Członkowskimi) oraz w związku z art. 26b ustawy szkodowej, implementującej zapisy ww. Dyrektywy, zawiadomił pismem⁴² z dnia 12 sierpnia 2022 r. właściwe organy Niemiec o wystąpieniu bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku w gatunkach chronionych oraz wodzie, w wyniku zanieczyszczenia wód rzeki Odry, które mogły mieć skutki na terenie Niemiec. Poinformował także, iż w przypadku zaistnienia nowych okoliczności w sprawie, mogących mieć wpływ na stan środowiska na terenie Niemiec informacje takie zostaną niezwłocznie przekazane do właściwego organu na terenie Niemiec.

(akta kontroli str. 1480-1486)

⁴² DOA-WSzOP.500.220.2022.MGO.

8. Współpraca z organami Inspekcji Ochrony Środowiska, innymi organami ochrony środowiska, organizacjami ekologicznymi lub innymi podmiotami w celu identyfikacji możliwości wystąpienia szkód w środowisku i/lub ich zapobieganiu.

Od listopada 2018 r. w ramach krajowej sieci organów środowiskowych i instytucji zarządzających funduszami unijnymi „Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju”, działa Grupa Robocza ds. Szkód w Środowisku⁴³. Przedstawiciele GDOŚ są jej członkami, Zrealizowano łącznie 18 spotkań, w tym wizyty studyjne. W opinii Generalnego Dyrektora prace przedmiotowej Grupy, zarówno w formie spotkań (stacjonarnych lub on-line), jak również wizyt studyjnych, które dają możliwość wymiany doświadczeń, wpływają pozytywnie na działalność RDOŚ/GDOŚ. W ramach posiedzeń grupy odbywają się prelekcje ekspertów zewnętrznych, które pozwalają na poszerzenie wiedzy z danego tematu. Wiele spotkań ma charakter warsztatowy, w ramach których omawiane są bieżące problemy czy wątpliwości dotyczące m.in. interpretacji przepisów. W ramach prac Grupy realizowane są również wizyty studyjne, podczas których uczestnicy mają możliwość poszerzenia swojej wiedzy odwiedzając zakłady i instalacje, co pozwala na zapoznanie się z problemami związanymi m.in. ze szkodami w środowisku od strony podmiotów korzystających ze środowiska i władających powierzchnią ziemi. Dodatkowo Generalny Dyrektor jako Sygnatariusz Porozumienia porusza kwestię istnienia Partnerstwa oraz jego Grup Roboczych w bieżących rozmowach, jeśli jest taka potrzeba.

Generalny Dyrektor wyjaśnił m.in., że przy realizacji działań dotyczących rejestru bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku (określanie współrzędnych terenu) współpracował z Głównym Geodetą Kraju. Wskazał ponadto, że kompetencje do prowadzenia spraw związanych z orzekaniem w zakresie szkód w środowisku, o których mowa w ustawie szkodowej, przypisane zostały regionalnym dyrektorom ochrony środowiska. Dlatego też to RDOŚ prowadząc postępowania w I instancji współpracują bezpośrednio z wojewódzkimi inspektorami ochrony środowiska i innymi organami.

(akta kontroli str. 1497, 2000, 2006-2007)

9. Profilaktyka antykorupcyjna

Zasady profilaktyki antykorupcyjnej wprowadzono Zarządzeniem nr 1 Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie przeciwdziałania korupcji w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i w regionalnych dyrekcjach ochrony środowiska⁴⁴. Zarządzenie określało sposób postępowania w GDOŚ w sytuacji wystąpienia w zakresie działania GDOŚ i RDOŚ zagrożenia korupcyjnego lub zachowania o znamionach korupcji. Dodatkowo w zarządzeniu określono tryb postępowania z informacjami o zagrożeniach korupcyjnych i zachowaniach o znamionach korupcji, w tym sposobu ich pozyskiwania oraz gromadzenia, a także sprawozdawczości w tym zakresie. Jako profilaktykę antykorupcyjną wskazano w szczególności szkolenia pracowników, udział w spotkaniach, konferencjach i temu podobnych przedsięwzięciach poświęconych zjawisku i przeciwdziałaniu korupcji.

Pracownik do spraw działań antykorupcyjnych⁴⁵, we współpracy z dyrektorami komórek organizacyjnych GDOŚ, Audytorem Wewnętrznym i Doradcą Etycznym w GDOŚ, prowadził działania w zakresie profilaktyki antykorupcyjnej GDOŚ.

⁴³ Informacje dotyczące całego projektu oraz prac Grupy promowane są na stronie internetowej dedykowanej projektowi pod adresem: <https://sdr.gdos.gov.pl/SitePages/Aktualnosci.aspx>.

⁴⁴ Wcześniej obowiązywało zarządzenie Nr 11 Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie przeciwdziałania korupcji w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i w regionalnych dyrekcjach ochrony środowiska.

⁴⁵ Należy przez to rozumieć pracownika wyznaczonego do spraw działań antykorupcyjnych Stanowiska Ochrony Informacji Niejawnych GDOŚ.

W GDOŚ wyznaczono ponadto koordynatora Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2018-2020. Wiedza z zakresu zagrożeń korupcyjnych i konfliktu interesów została udostępniona poprzez Internet (BIP GDOŚ zakładka: Przeciwdziałanie korupcji). W ramach działań prewencyjnych i profilaktycznych oraz polityki przejrzystości działań w GDOŚ prowadzono specjalne konto: antykorupcja@gdos.gov.pl, na które mogły być zgłaszane wszelkie nadużycia, nieprawidłowości oraz działania sprzeczne z prawem o charakterze korupcyjnym lub zachowania o znamionach korupcji.

W okresie objętym kontrolą pięciu z siedmiu pracowników Wydziału do spraw Szkód uczestniczyło w szkoleniu pt. Korupcja w administracji publicznej.

(akta kontroli str.29-33, 112-140)

W prowadzonej w GDOŚ *Ewidencji informacji o zagrożeniach korupcyjnych i zachowaniach o znamionach korupcji* w okresie objętym kontrolą nie odnotowano zdarzeń o takim charakterze. Także coroczne sprawozdania (2019-2021) o zagrożeniach korupcyjnych i zachowaniach o znamionach korupcji w GDOŚ i RDOŚ nie zawierały takich informacji.

(akta kontroli, str. 1763-1852)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Generalny Dyrektor nie przekazał ministrowi właściwemu do spraw klimatu oraz ministrowi właściwemu do spraw środowiska zbiorczej informacji na temat zawartości Rejestru szkód za 2018 r., co było niezgodne z postanowieniem art. 26a ust. 6 ustawy szkodowej, stosownie do którego Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przygotowuje i przekazuje ministrowi właściwemu do spraw klimatu oraz ministrowi właściwemu do spraw środowiska, w terminie do końca lutego każdego roku, zbiorczą informację na temat zawartości rejestru, o którym mowa w ust. 1, za rok poprzedni.

(akta kontroli, str. 397)

Generalny Dyrektor przedmiotową informację zbiorczą przekazał w trakcie kontroli NIK, tj. po ponad 3 latach i 8 miesiącach od upływu ustawowego terminu.

2. W okresie objętym kontrolą Generalny Dyrektor załatwiał sprawy w postępowaniach odwoławczych opieszale. W siedmiu sprawach, w których szczegółowo przeanalizowano czynności podejmowane przez pracowników GDOŚ, czas od wpływu do GDOŚ odwołania/zażalenia do wydania przez Generalnego Dyrektora decyzji/postanowienia wynosił 356 dni, 498 dni, 551 dni, 576 dni, 585 dni, 822 dni i 959 dni. Generalny Dyrektor wielokrotnie⁴⁶ informował strony postępowania o niezakończonym w ustawowym miesięcznym terminie i wyznaczał nowy termin, którego jednak nie dotrzymywał. Zawiadomienia nie były też należycie uzasadniane, nie zostały wskazane precyzyjnie przyczyny zwłoki determinujące przedłużanie terminu. W ocenie NIK podawana w zawiadomieniach „konieczność dokładnego ustalenia stanu faktycznego” nie może być uznana za precyzyjną przesłankę, która pozwalałaby GDOŚ na nierozpoznanie sprawy w miesięcznym terminie wskazanym w Kpa, a stronie postępowania i sądowi administracyjnemu na kontrolę zasadności przyczyn opóźnienia w załatwieniu sprawy.

⁴⁶ W dwóch postępowaniach - 12 razy przedłużano termin załatwienia sprawy, w dwóch – siedem razy, w jednej sprawie – sześć i w jednej pięć razy.

Analiza czasu trwania (od wpływu do GDOŚ sprawy odwoławczej do ostatecznego załatwienia) 33 losowo wybranych postępowań odwoławczych wykazała, że jedynie pięć z nich załatwiono w terminie wynikającym z art. 35 § 3 Kpa, tj. w ciągu miesiąca od dnia otrzymania odwołania. W pozostałych 85% spraw termin ten nie został dotrzymany (najkrócej postępowanie trwało 50 dni, najdłużej – 1074 dni; mediana czasu trwania tych postępowań wyniosła 328 dni).

(akta kontroli str. 544-1156)

W wyjaśnieniach Generalny Dyrektor wskazał m.in. na przepisy art. 15z ustawy COVID-19⁴⁷ zawieszające bieg terminów procesowych w okresie od 14 marca 2020 r. do 16 maja 2020 r. Podkreślił, że w okresie pandemii GDOŚ działał w reżimie sanitarnym, który znacząco utrudniał pracę. Wskazał na niewystarczającą w tym czasie obsadę kadrową w urzędzie oraz obszerny do przeanalizowania materiał dowodowy.

Generalny Dyrektor stwierdził także, iż aspekt terminowości jest najmniej istotnym spośród wielu innych aspektów dotyczących zgodności prowadzonych przez Generalnego Dyrektora postępowań z przepisami/zasadami wynikającymi z Kpa (np. treść rozstrzygnięć, zasada czynnego udziału strony w postępowaniu, zasada informowania stron, zasada zaufania do władzy publicznej, utrwalone praktyki rozstrzygania spraw, współdziałanie organów administracji publicznej, ocena decyzji/postanowień przez sąd administracyjny). Generalny Dyrektor podkreślił, że w przeważającej części wyroków, sądy administracyjne zgadzają się z rozstrzygnięciami Generalnego Dyrektora.

Odnosząc się do wskazywanej w zawiadomieniach przyczyny nierozpoznania sprawy w miesięcznym terminie Generalny Dyrektor wyjaśnił, iż w większości spraw dotyczących szkód w środowisku trzeba przeanalizować wiele informacji i materiałów, korzystać z danych, które są w posiadaniu innych organów, zlecać przeprowadzenie oględzin czy wizji terenowej. W przypadku gatunków chronionych postępowanie dodatkowe powinno uwzględniać ponadto migracje tych gatunków czy sezony lęgowe. Każde takie działania mające na celu ustalenie stanu faktycznego powodują przedłużenie terminu rozpatrzenia spraw.

(akta kontroli str. 2023-2032)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień NIK stwierdza, że w toku niniejszej kontroli w zakresie terminowości przeanalizowano 10 spraw z 2020 r. Najkrócej procedowano sprawę 130 dni, najdłużej 682 dni. Nawet jeśli odliczyć czas (64 dni), na który, zgodnie z ustawą COVID-19, postępowania zostały zawieszane, to i tak żadne z nich nie zostało załatwione w terminie wynikającym z przepisów Kpa.

NIK zauważa także, iż zasada załatwienia sprawy w postępowaniu odwoławczym w terminie jednego miesiąca od otrzymania odwołania doznaje ograniczeń wskazanych w art. 35 § 5 Kpa, zgodnie z którym do tego terminu nie wlicza się terminów zawieszenia postępowania, okresu trwania mediacji oraz opóźnień spowodowanych z winy strony, albo przyczyn niezależnych od organu. W analizowanych sprawach nie zastosowano tych instytucji, a pomimo tego postępowania trwały 356 dni, 498 dni, 551 dni, 576 dni, 585 dni, 822 dni i 959 dni. W ocenie NIK tak długiego terminu trwania postępowań nie uzasadniają żadne działania dodatkowe. Wskazać przy tym należy, że wyjaśniając przyczyny opieszałości Generalny Dyrektor nie wskazał konkretnych spraw, w których czynności takie były podejmowane i miały wpływ na terminowość. Ponadto jeśli Generalny Dyrektor wielokrotnie informował strony postępowania

⁴⁷ ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych

o niezakończonym w terminie za każdym razem wskazując, że przedmiotowej sprawie nie zakończono z uwagi na „konieczność dokładnego ustalenia stanu faktycznego”, to w aktach administracyjnych danej sprawy, oprócz kolejnych zawiadomień o niezakończonym w terminie i wskazywaniu nowych terminów wydania decyzji, powinny się znaleźć dokumenty świadczące o czynnościach podejmowanych w tym czasie przez organ. Takich dokumentów w analizowanych sprawach nie było.

NIK nie zgadza się z twierdzeniem Generalnego Dyrektora, że „aspekt terminowości jest najmniej istotnym”. Zachowanie terminu nie stoi w sprzeczności z pozostałymi aspektami wymienionymi przez Generalnego Dyrektora, ale już niedochowanie terminu ujemnie wpływa chociażby na zaufanie obywateli do organów władzy publicznej. Ponadto w sprawach tak ważnych jak szkody w środowisku uchybienie terminowi (w analizowanych przypadkach nawet kilka lat) może mieć negatywny wpływ na rozmiar szkody. Dezorganizuje ponadto pracę podległych RDOŚ.

3. Generalny Dyrektor nie dochował terminu rozpatrzenia ponagieł określonego w art. 37 § 5 Kpa, który stanowi, że organ rozpatruje ponaglenie w terminie siedmiu dni od dnia jego otrzymania. Dotyczyło to dwóch ponagieł⁴⁸ (z pięciu poddanych analizie) złożonych do Generalnego Dyrektora (organu II instancji) na niezakończonym w terminie przez regionalnych dyrektorów ochrony środowiska. Termin został przekroczony o jeden i dwa dni.

(akta kontroli str. 1159-1163, 1569-1576, 2025-2026)

Generalny Dyrektor wyjaśnił, że tak niewielkie przekroczenie mogło wynikać z długiego obiegu dokumentacji, jednakże po wprowadzeniu do GDOŚ systemu elektronicznego zarządzania dokumentacją takie sytuacje są incydentalne.

(akta kontroli str. 2025-2026, 2030)

4. Opieszałość postępowania Generalnego Dyrektora przy załatwianiu spraw skutkowało złożeniem w latach 2020-2022 trzech ponagieł na niezakończonym przez Generalnego Dyrektora w terminie odwołań od decyzji RDOŚ. W tych sprawach od daty wpływu odwołania do wpływu ponagieł upłynęło: 8,5 miesiąca, 10 miesięcy i 5 miesięcy. Generalny Dyrektor uznał ponaglenia za zasadne i sprawy rozstrzygnął niezwłocznie (w ciągu siedmiu, 10 i 13 dni od otrzymania ponagieł). Nie zarządził jednak wyjaśnienia przyczyn i ustalenia osób winnych bezczynności, do czego był zobowiązany postanowieniami z art. 37 § 8 Kpa.

(akta kontroli str. 1157-1202)

Generalny Dyrektor wyjaśnił, że długość rozpatrywania spraw wynika ze skomplikowania i złożoności spraw dotyczących szkód w środowisku oraz dużej liczby wpływających spraw, natomiast w celu zapobiegania bezczynności lub przewlekłości w przyszłości, na przestrzeni lat 2018-2022, zwiększono liczbę etatów w Wydziale ds. Szkód w Środowisku i Ochrony Przyrody.

(akta kontroli str. 1999-2005-2006)

5. W okresie objętym kontrolą Generalny Dyrektor nie nadzorował w sposób bieżący i systemowy podległych mu dyrektorów regionalnych ochrony środowiska. Nie zakończył również ostatecznie dwóch kontroli w zakresie realizacji przez regionalnych dyrektorów ochrony środowiska zadań wynikających z ustawy szkodowej. Było to niezgodne ze standardem kontroli zarządczej sformułowanym w pkt II.B.6 Komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z

⁴⁸ DOA-WSzOP.512.2.2020 i DOA-WSzOP.512.8.2019.

dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁴⁹, zgodnie z którym w jednostce nadrzędnej lub nadzorującej należy zapewnić odpowiedni system monitorowania realizacji celów i zadań przez jednostki podległe lub nadzorowane. Ponadto kwestię realizacji funkcji kontrolnych Generalnego Dyrektora w stosunku do RDOŚ należy rozpatrywać również z punktu widzenia przepisów ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, zgodnie z którą Generalny Dyrektor jako kierownik organu centralnego kontroluje podległe mu organy (art. 6 ust. 3).

Generalny Dyrektor wyjaśnił m.in., że odpowiedzialność za szkody w środowisku wymaga praktycznie w każdym przypadku wydania decyzji administracyjnej (odpowiednio art. 13 ust. 2, art. 15, art. 20 ustawy szkodowej). Oznacza to, że w zasadzie nadzór Generalnego Dyrektora nad regionalnymi dyrektorami ochrony środowiska w tym zakresie obejmuje przede wszystkim nadzór jurysdykcyjny (instancyjny oraz obejmujący nadzwyczajny tryb wzruszania decyzji administracyjnych - stwierdzenie nieważności, które to jednak stanowi wyjątek od zasady trwałości ostatecznej i prawomocnej decyzji administracyjnej). Celem postępowania odwoławczego jest przede wszystkim kontrola decyzji organu pierwszej instancji pod względem legalności.

Generalny Dyrektor wyjaśnił także, iż w latach 2020-2021 przeprowadzenie kontroli regionalnych dyrektorów nie było możliwe z uwagi na wprowadzenie stanu epidemii na terenie całego kraju w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Generalny Dyrektor dodał, że GDOŚ w IV kwartale 2022 r. zaplanował dwie kontrole regionalnych dyrektorów ochrony środowiska (kontrole te zostały początkowo zaplanowane na II i III kwartał 2022 r., jednak z uwagi na zaistniałą sytuację na rzece Odrze, kontrole zostały przeniesione na ostatni kwartał). Ostatecznie kontrole te zaplanowano na 5-6 grudnia 2022 r. oraz 14-16 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 1379-1380)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień, Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że regionalni dyrektorzy ochrony środowiska są organami administracji rządowej podległymi Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska (art. 123 ust. 1a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku) i sprawowanie przez GDOŚ względem nich funkcji organu wyższego stopnia w rozumieniu Kpa w żadnym przypadku nie wyczerpuje środków oddziaływania na podległe organy funkcjonujące w ramach scentralizowanej, hierarchicznie zorganizowanej struktury administracji rządowej. Dodatkowo uwzględniając fakt, iż regionalni dyrektorzy, jako organy niezespólonej administracji rządowej działają w ramach podstawowego podziału terytorialnego (art. 123 ust.1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku), przyjąć należy, że ich ustanowienie związane było z koniecznością zapewnienia jednolitości wykonywania przypisanych im zadań na obszarze całego państwa. To z kolei związane winno być ze stałym oddziaływaniem, przy pomocy różnych środków, na podległe organy przez organ hierarchicznie nadrzędny.

NIK zauważa także, iż kontrola jest elementem koniecznym organizacji i jej prawidłowego działania w szczególności w przypadku realizacji spraw publicznych. Regionalni dyrektorzy ochrony środowiska realizują zadania w sprawach odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę tych szkód, w formie władczej w stosunku do obywateli i wszystkie ich działania (nie tylko w zakresie postępowania odwoławczego) powinny podlegać ocenie pod kątem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności. Kontrola

⁴⁹ Dz. Urz. MF z 2009 r. Nr 15, poz. 84.

NIK wykazała nieprawidłowości w działaniu RDOŚ w przedmiotowym obszarze (m.in. nierzetelne wpisy w Rejestrze szkód, zasadne ponaglenia na bezczynność i przewlekłość w działaniu regionalnych dyrektorów).

Odnosząc się do braku kontroli w okresie pandemii należy wskazać, że ustawa o kontroli w administracji rządowej przewiduje w art. 21 ust. 1 prowadzenie czynności kontrolnych zarówno w siedzibie jednostki kontrolowanej, jak i poza nią. Umożliwiła więc prowadzenie kontroli w trybie zdalnym, bez konieczności przebywania w siedzibie kontrolowanego i bezpośredniego kontaktu z jego pracownikami.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Terminowe załatwianie spraw odwoławczych dotyczących zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku oraz działań zapobiegawczych lub naprawczych.
2. Nadzorowanie i kontrolowanie podległych regionalnych dyrektorów ochrony środowiska w zakresie prawidłowości realizacji przez nich zadań wynikających z ustawy szkodowej.

Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Kolegium NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 28 grudnia 2022 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marian Banaś

/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
Piotr Walczak

Podpis

04.04.2023

